

HEILSUEFLANDI samfélag

velliðan fyrir alla

Svið áhrifapátta heilbrigðis
Embætti landlæknis

Embætti
landlæknis
Directorate of Health

Heilsa og vellíðan

„Heilsa er líkamleg, andleg og félagsleg vellíðan en ekki einungis það að vera laus við sjúkdóma og örorku.“

Alþjóða heilbrigðismálastofnunin (1948)

World Health
Organization

Embætti
landlæknis
Directorate of Health

Áhrifaþættir heilsu og vellíðanar

Heimild: Dahlgren og Whitehead.
<http://www.west-norfolk.gov.uk/default.aspx?page=22422>.

Áhrifabættir heilsu og velliðanar

World Health
Organization

Kyrrseta

Óhollt mataræði

Tóbaksnotkun

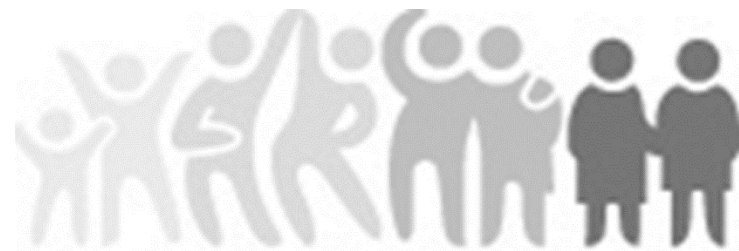
Skaðleg neysla áfengis

Hvað er heilsuefning?

- Í **heilsuefningarstarfi** er markvisst unnið með áhrifaþætti heilbrigðis.
- Heilsuefning er ferli sem **gerir fólki kleift** að hafa **aukin áhrif á heilsu** sína og bæta hana. (WHO, 1986)
- **Holla valið þarf að vera eins auðvelt og mögulegt** er þar sem fólk býr, starfar og leikur sér (óháð m.a. aldri, kyni eða félagslegri stöðu).

DÆMI – Að gera holla valið að auðvelda valinu: *Hvað þarf til að barn hjóli í skólann?*

Barnið

- Áhugi og færni til að hjóla.

Foreldrar

- Þekking (m.a. raunhæfar hugmyndir um öryggi), vilji og fjármagn til að kaupa hjól og hjálm.
- Hvatning og fræðsla til barns.

Skólinn

- Skólareglur banni ekki hjólreiðar.
- Aðstæður til að geyma hjólið og hjálminn.
- Hvatning og fræðsla til foreldra og barns.

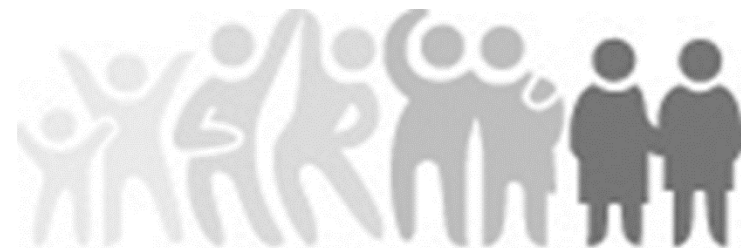
Sveitarfélag

- Forgangsráða fjármagni í stígagerð, lýsingu, mokstur + gangbrautarverðir við umferðarpungar götur.
- Virk löggæsla s.s. halda niðri hraða. Umferðarfræðsla í skólum.

Ríkisvaldið

- Umferðarlög kveði á um réttindi og skyldur vegfarenda.
- Stefnu fylgi aðgerðir sem miða að auknum hjólreiðum (↑hjólréiðamenn ⇒ ↑öryggi).

**HEILDRAEN NÁLGUN
ER LYKILLINN AÐ ÁRANGRI**

Tækifæri & áskoranir

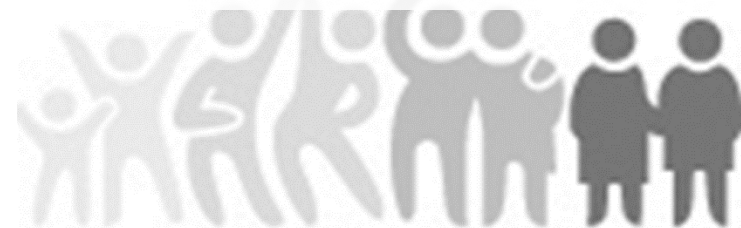
Fólk lifir lengur á meðan hlutfall fæðinga minnkar

Fjöldi eldri borgara á móti fjölda fólks á vinnumarkaði:

Í dag: ~22 eldri borgarar á móti 100 manns á vinnumarkaði (~1:5).

Áætlað árið 2060: ~43-52 eldri borgarar á móti 100 manns á vinnumarkaði (~1:2).

Hagstofan. (2013). Spá um mannfjölda 2013-2060. Sótt 12/8 '15 á www.hagstofa.is

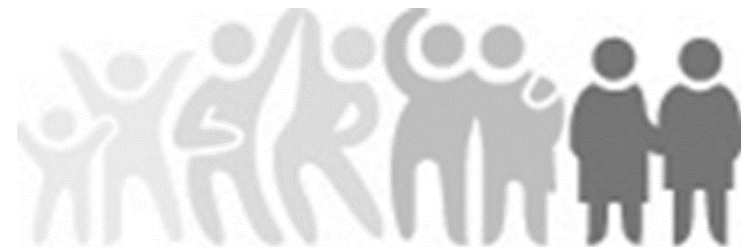
Aðföng samfélaga eru af skornum skammti

Stjórnvöld þurfa því að

velja hagkvæmar leiðir

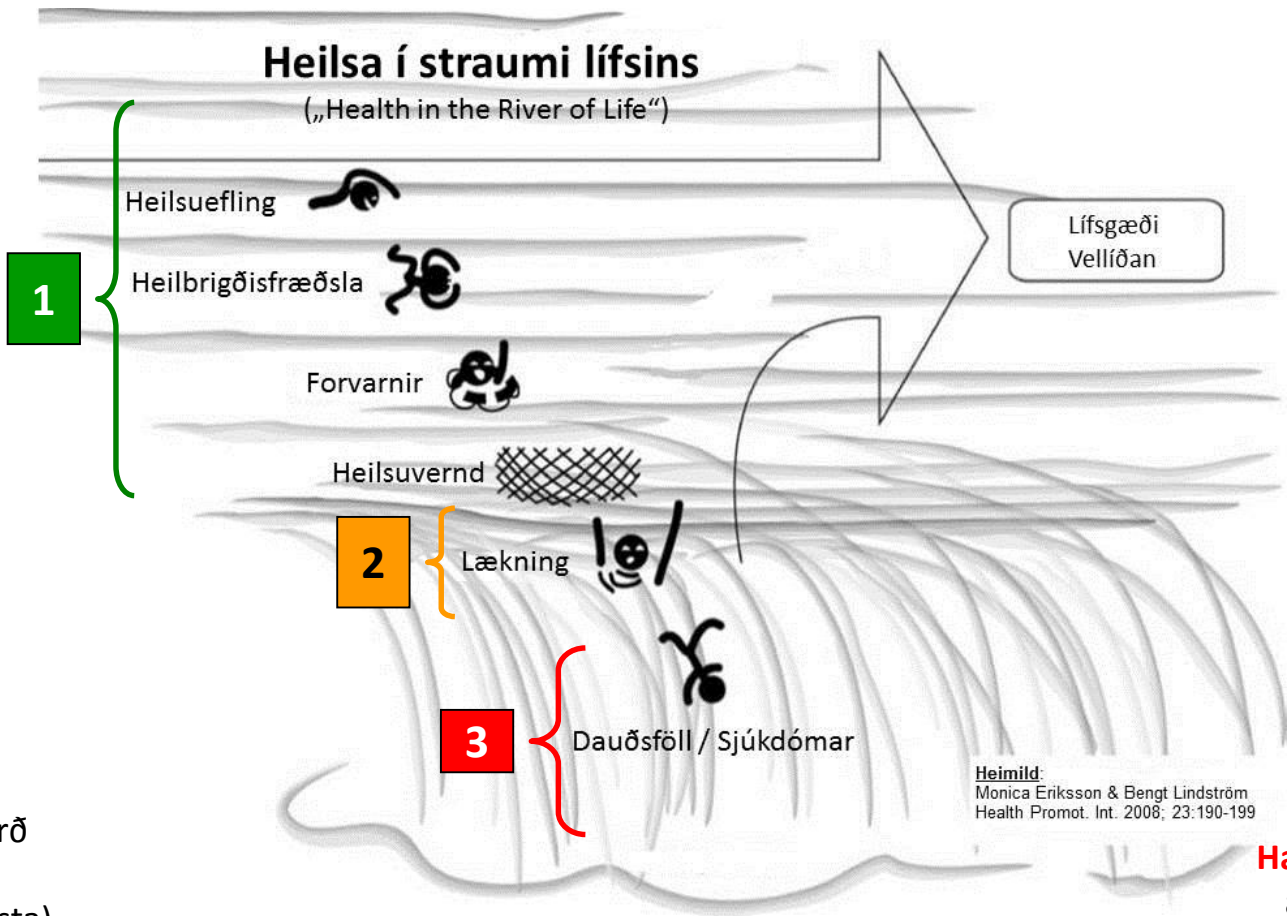
sem stuðla að því að fólk á öllum æviskeiðum lifi eins sjálfstæðu og almennt góðu lífi og kostur er.

Fleiri sem aðgerð
hefur áhrif á

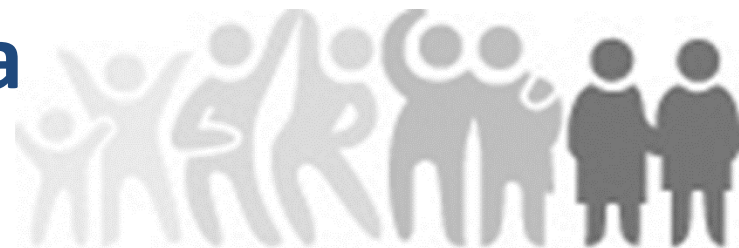
Lægri kostnaður
á einstakling

Færri sem aðgerð
hefur áhrif á
(sértækari þjónusta)

Hærri kostnaður
á einstakling

Hagkvæm nýting aðfanga

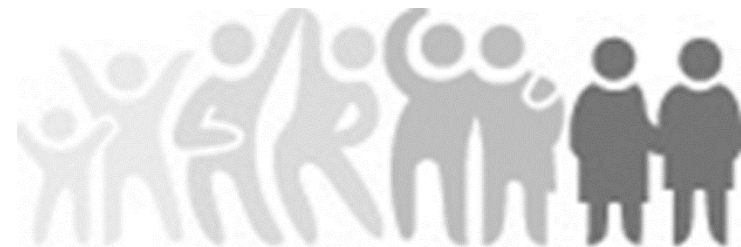
HEILSUEFLANDI samfélag

velliðan fyrir alla

Hvað er Heilsueflandi samfélag?

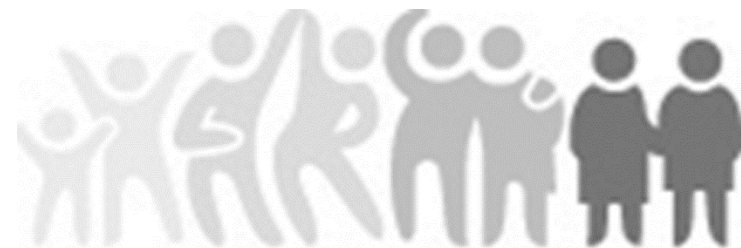
- Heilsueflandi samfélag er samfélag þar sem **heilsa og líðan íbúa er í fyrirrúmi** í stefnumótun og aðgerðum á öllum sviðum (e. *Health in All Policies* [HiAP]).
 - **HiAP** er heildræn nálgun sem hefur að leiðarljósi að **allir geirar hafi hlutverk** þegar kemur að því að **skapa aðstæður sem stuðla að heilsu og vellíðan íbúa**.

Meginmarkmið Heilsueflandi samfélags

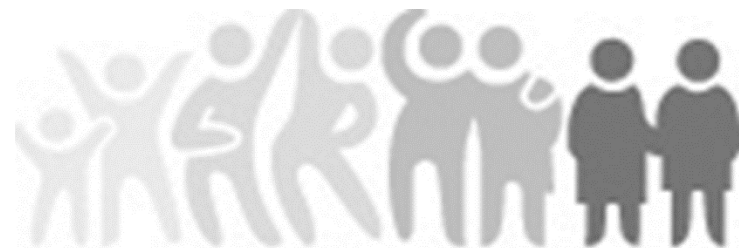
Að styðja samfélög í að
skapa aðstæður sem stuðla að heilbrigðum
lífsháttum, heilsu og vellíðan allra íbúa.

Leiðarljós Heilsueflandi samfélags

- **Virk þátttaka samfélagsins** í heild, þ.m.t. hagsmunaaðila úr öllum geirum.
- Starfið byggir á **bestu þekkingu og reynslu** á hverjum tíma.
- Valda ekki skaða
- **Jöfnuður** í heilsu með almennum aðgerðum og aðgerðum sem taka tillit til þarfa viðkvæmra hópa.

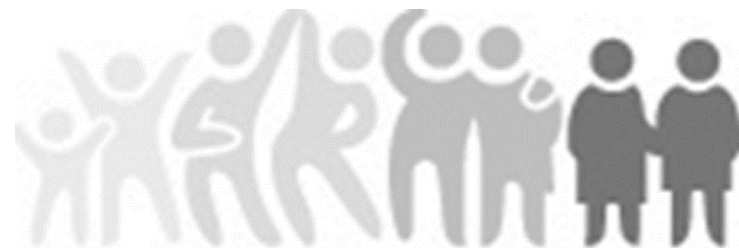

jafnrétti

... er ekki endilega ...

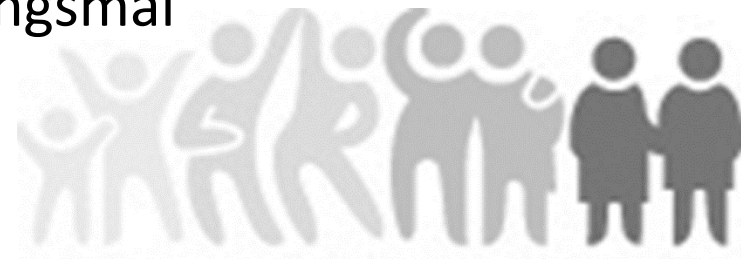
jöfnuður

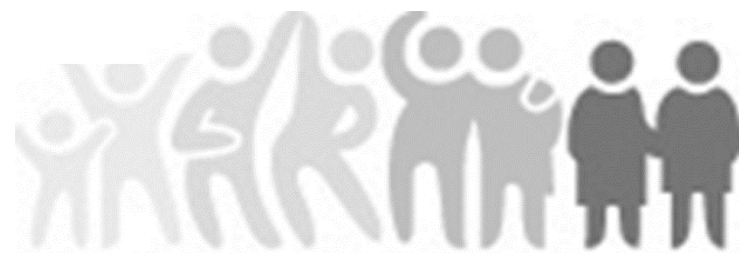
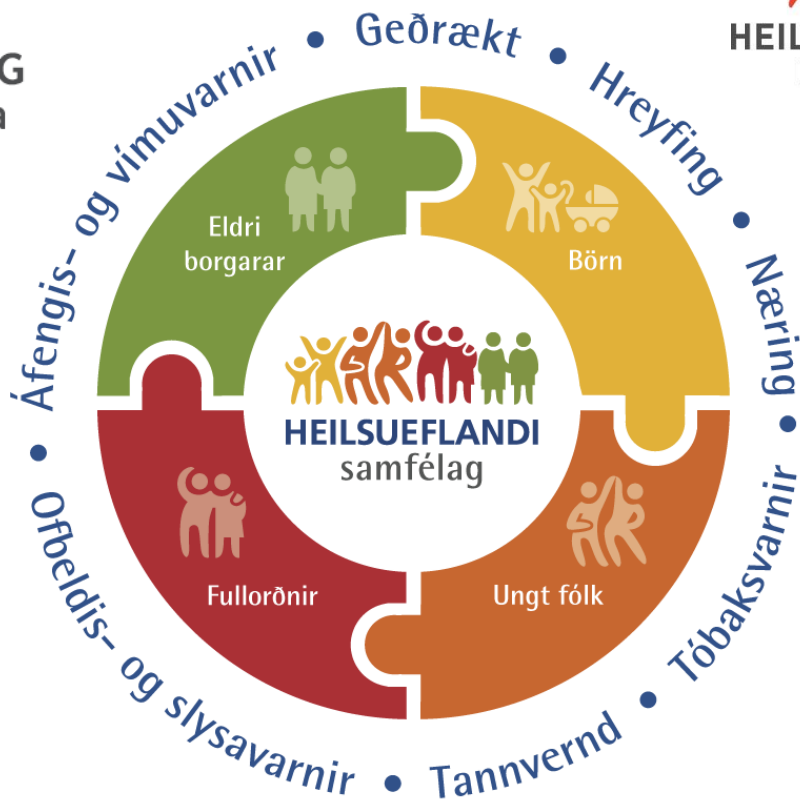
Dæmi um málaflokka sem hafa áhrif á heilsu og líðan íbúa

- **Skólastarf**, aðbúnaður starfsfólks, nemenda og barna
- **Æskulýðs- og íþróttastarf**, framboð og aðgengi
- **Skipulag og hönnun** hverfa og bygginga
- **Samgöngur** og aðgengi að byggingum og þjónustu
- **Félagsþjónusta**, aðbúnaður eldri borgara og viðkvæmra hópa
- **Heilbrigðisþjónusta**, samstarf um aukið aðgengi og gæði
- **Umhverfismál**, t.d. loftgæði og úrgangsmál
- **Öryggi** íbúa

Hvað er Heilsueflandi samfélag?

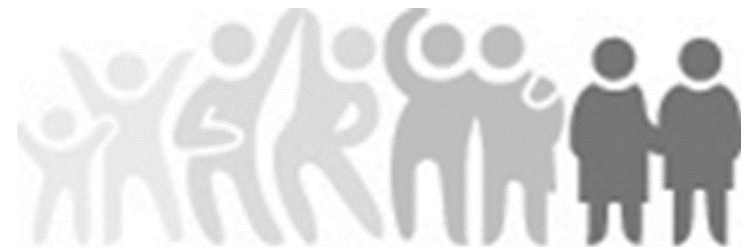

„Lýðheilsa er á endanum spurning um í hvers konar samfélagi við viljum búa.“

Agren, G. (2003). *Sweden's new public health policy: National Public Health Objectives for Sweden.*

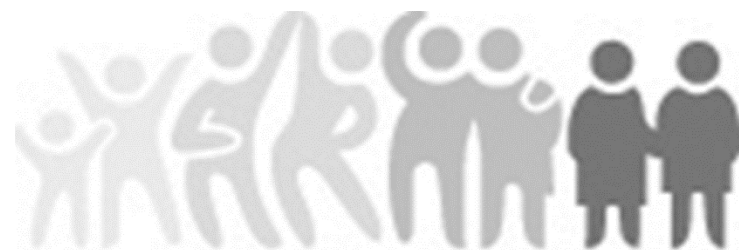

www.visitmosfellsbaer.is

Lögð er áhersla á **breitt samstarf**

Hvað leggur Embætti landlæknis til samstarfsins?

- Stuðning og ráðgjöf til stýrihópa
- Gátlista fyrir áherslupætti *Heilsueflandi samfélags* og *heilsueflandi skóla* á www.heilsueflandi.is
- Skilgreinir og birtir lýðheilsuvísa
- Nafn samfélags á heimasíðu embættisins
- Ráðleggingar, fræðsluefni og annað stuðningsefni
- Heilsueflandi vinnustofur í landsfjórðungum
- Námskeið fyrir starfsfólk heilsugæslu varðandi heilsuhegðun
- Kynningarefni, hnapp á heimasíðu og fána

Dæmi um áherslur

Sjö skref í undirbúningi

Mögulegir fulltrúar í stýrihópinn ...

Heilsugæslan

Íþróttafélög

Sveitarstjórn

Lögreglan

Skólasamfélagið
(öll skólastig)

Félag eldri
borgara

Félagsþjónusta

Mikilvægt að huga að eignarhaldi og þátttöku alveg frá upphafi

HEILSUEFLANDI
samfélag

Ávinningur hins almenna íbúa

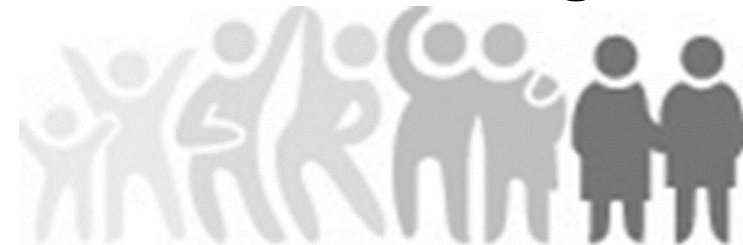
- Bætt heilsa og lífsgæði
- Ánægðari, hamingjusamari & heilsuhraustari íbúar
- Aukin heilsumeðvitund og heilsulæsi
- Meiri afköst og bættur árangur

Heilsueflandi samfélag er ...

- Eftirsóknarverðara
- Hagkvæmara
- Skilvirkara
- Öruggara
- Sjálfbærara
- Aukinn jöfnuður
- Aukin viðvera og skilvirkni á vinnustöðum og í skólum

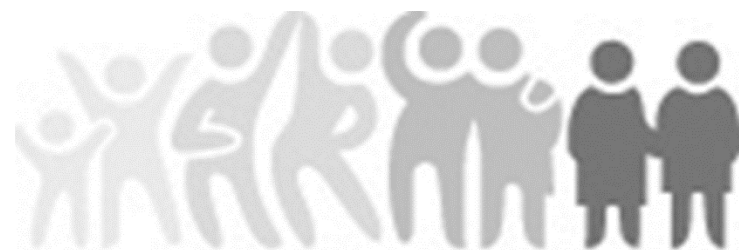

Heimild:

Sjálfbærni

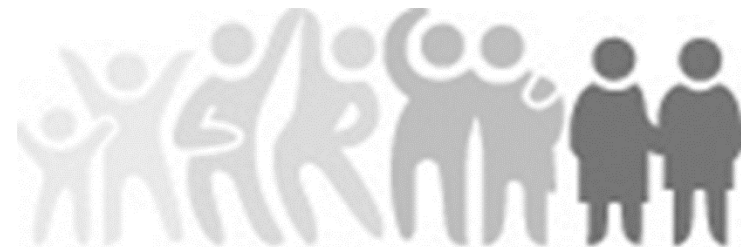
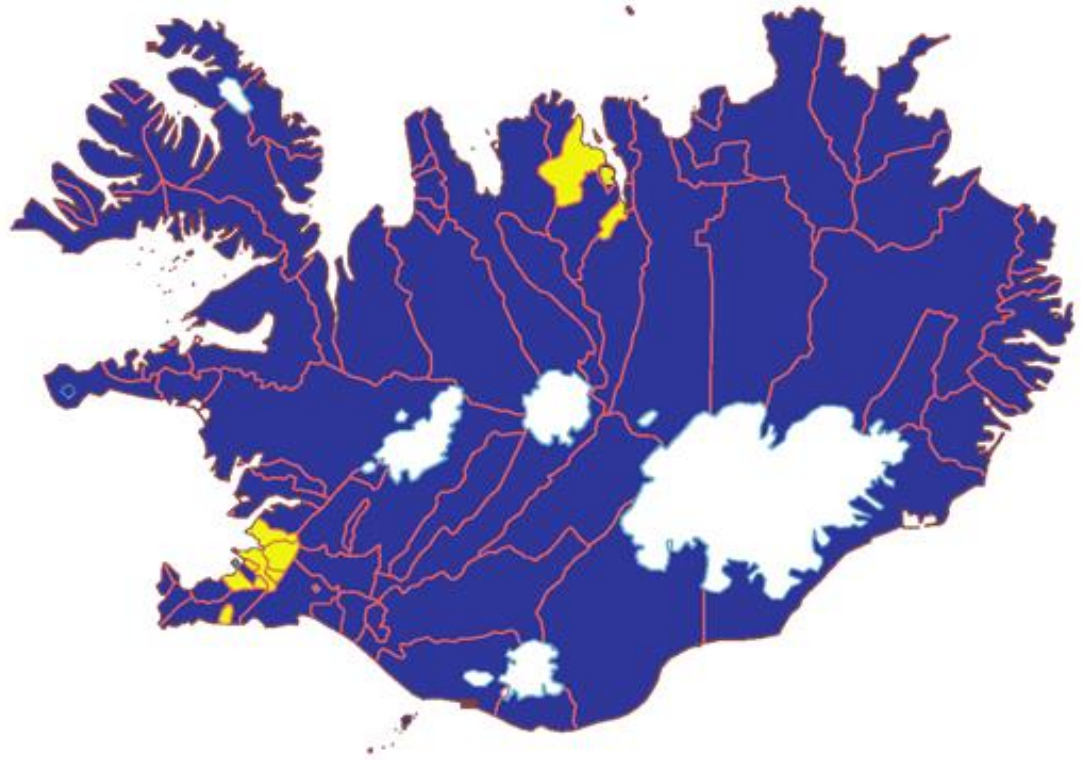
- Er **Heilsueflandi samfélag** nálgun sem lýkur?
 - T.d. fimm ára tímaáætlun til að styðjast við?
- Nýjar áherslur, breyttar forsendur og væntingar á hverju tímabili

Þátttakandi samfélög

- Mosfellsbær
- Reykjavík
- Dalvíkurbyggð
- Akureyri
- Hafnarfjörður
- Kópavogur
- Eyjafjarðarsveit
- _____?

Fyrst gera *eitthvað* ...

Svo gera *meira* ...

... og svo gera *enn betur*.

Sir Michael Marmot (2013)

HEILSUEFLANDI
samfélag

Takk fyrir

**Spurningar, uppástungur og ábendingar:
samfelag@landlaeknir.is**

